

Kaksi kieltä saman katon alla. Kielistrateginen näkökulma kaksikieliseen lukiokampukseen

Nina Pilke, Gun-Viol Vik

Pohjoismaiset kielet, Nykysuomi ja kääntäminen

Vaasan yliopisto

År 2012 flyttade det finskspråkiga gymnasiet Vaasan lyseon lukio och de svenskspråkiga Vasa gymnasium och Vasa svenska aftonläroverk in under samma tak och bildade ett tvåspråkigt campus, Campus Lykeion. I artikeln analyseras Campus Lykeions strategier och personalens syn på gemensam tvåspråkig praxis utgående från bakgrundsdocument, enkäter, observationer och material från en utbildningsdag. Analysen visar på relativt klara principer för bruket av två språk relaterat till de yttre ramarna. I tillämpningen av strategierna har verksamheten däremot inte ännu funnit sina former. För att få till stånd det som har kallats Vasamodellen behövs satsningar på styrdokument som kan stöda utvecklingen för att på bästa sätt utnyttja den expertis som finns i campusgemenskapen och skapa en tvåspråkig verksamhetskultur som överskrider språkgränserna.

Avainsanat: kaksikielinen kampus, strategia, kielellinen käytäntö, kielimaisema

1 Johdanto

Suomessa on tällä hetkellä parikymmentä samat tilat jakavaa suomen- ja ruotsinkielistä peruskoulua, joista pääosa sijaitsee kaksikielisissä kunnissa. Myös ylempien asteiden koulutuksen osalta on suunnitelmia sijoittaa erikielisiä kouluja samoihin tiloihin kustannussäästöjen, tilanpuutteen ja pienenevien oppilaspohjien vuoksi. Tällaiset tilaratkaisut ovat kansainvälisesti harvinaisia ja nimenomaan Suomelle tyypillisiä (Sahlström, From & Slotte-Lüttge 2013).

Vaasaan perustettiin vuoden 2012 alussa Suomen ensimmäinen eri koulujen muodostama kaksikielinen lukiokampus *Campus Lykeion*, kun suomenkielinen Vaasan lyseon lukio sekä ruotsinkieliset Vasa gymnasium ja Vasa svenska aftonläroverk muuttivat saman katon alle. Lukiot säilyivät itsenäisinä oppilaitoksina, mutta osa tiloista on yhteisiä, ja tavoitteena on koulujenvälinen yhteistyö mm. kurssitarjonnan, erilaisten hankkeiden ja verkostoitumisen kautta. Kouluilla on ollut jo vuodesta 2004 yhteistä hallintoa johtavan rehtorin vastatessa toisen asteen koulutuksen yhteistoiminnasta ja koordinoi-

nista sekä johtaessa sen kehittämistä ja hallintoa yhteistyössä yksiköiden rehtoreiden muodostaman johtoryhmän kanssa. Kaksikielisen lukiokampuksen toiminnan tueksi on käynnistämävaiheessa palkattu päätoiminen koordinaattori. (Lukiokampus Vaasa – Gymnasiecampus Vasa 2012.)

Lukiokampuksen toimintaa seurataan ja kehitetään tutkimushankkeiden avulla. Vaasan yliopiston tutkijatiimi BiLingCon toteuttaman tutkimuksen kohteena on kaksikielisen kampuksen strategia sekä kielelliset käytänteet henkilöstön näkökulmasta. Helsingin yliopiston ja Åbo Akademin yhteisessä tutkimushankkeessa *Språkmöten* (2013) tutkimuskohteena on opiskelijoiden kielenkäyttö, ja Vaasan yliopiston ja Åbo Akademin yhteisessä hankkeessa seurataan tandemoppimisen muotoja ja tuloksia (Pörn & Karjalainen 2013).

2 Tavoite, aineisto ja menetelmä

Artikkelissamme käsittelemme *Campus Lykeionin* strategiaa sekä kampuksen kielellisiä käytänteitä etsimällä vastauksia kysymyksiin 1) Miten Lykeionin strategiset tavoitteet nähdään toimeenpanon näkökulmasta yhteistyön alkuvaiheessa? sekä 2) Miten kielten välinen työnjako toimii kaksikielisellä kampualueella? Keskitymme henkilöstön näkemyksiin kampuksen kaksikielisyydestä suhteessa *Campus Lykeionin* strategiaan tavoitteisiin ja visioon. Lisäksi selvitämme henkilöstön kotimaisten kielten käyttöä kampuksella luokkahuoneen ulkopuolella ja tarkastelemme yleisten tilojen kielellisiä käytänteitä. Opetustilanteisiin liittyvät käytänteet eivät kuulu tämän tutkimuksen piiriin.

Kaksikielisen lukiokampuksen strategisena tavoitteena on tarjota ja tuottaa kielirajoja ylittäviä oppimisympäristöjä, edistää suvaitsevaisuutta ja vahvistaa opiskelijoiden identiteettiä (Lukiokampus Vaasa – Gymnasiecampus Vasa 2012). Nämä tavoitteet toimivat kielisosiologisen tutkimuksemme lähtökohtana. Strategisia tavoitteita ja niihin liittyviä kokemuksia lähestymme pohtimalla käsitettä 'kaksikielinen kampus' sekä selvittämällä, henkilöstön käsityksiä niin sanotun *Vaasan mallin* toteutumisesta vastuun ja muutoksen näkökulmista. Muun muassa kaupungin johtavat virkamiehet ovat käyttäneet termiä *Vaasan malli* kuvaamaan kaksikielistä kampuksista, vaikka käsitteen sisältö ei ole

vielä tässä vaiheessa tarkkarajainen (vrt. Knookala 2012, Siirilä 2012). Kielten välistä työnjakoa tutkimme myös kartoittamalla kampuksen kielimaisemaa. Kielimaiseman (*linguistic landscape*) monitieteinen tutkimus keskittyy kielten välittämään tietoon tietyssä tilassa ja tietyssä kontekstissa, ”*language in spaces and places*” (Shohamy & Gorter 2009). Tässä tutkimuksessa havainnoimme kampuksen yleisten tilojen kylttien, tiedotteiden yms. yksi-, kaksi- tai monikielisyyttä sekä luokkahuoneiden ulkopuolella kuultua puhetta kielivalinnan osalta.

Aineistona on marraskuussa 2012 kampuksen lukioiden henkilöstölle suunnatun sähköisen kyselyn vastauksia, koulujen opetushenkilöstölle joulukuussa 2012 järjestetyn koulutustilaisuuden ryhmätyönä syntynyttä materiaalia sekä kampuksen tiloissa joulukuussa 2012 kerättyä havaintoaineistoa. Ensimmäiseen tutkimuskysymykseen haemme vastauksia sähköisen kyselyn vastauksista ja toiseen kaikista osa-aineistoista. Ajalla 19.–25.11.2012 avoinna olleeseen sähköiseen kyselyyn vastasi 41 kampuksen henkilökuntaan kuuluvaa, joista 71 % työskentelee Vaasan lyseon lukiossa ja 29 % Vasa Gymnasiumissa/Vasa svenska aftonläroverkissä. Vastaajista naisia on 71 % ja äidinkielen suomen on ilmoittanut 67 % ja ruotsin 33 %. Kaksikieliseksi vastaajista itsensä on määritellyt 15 %, eli absoluuttisin luvuin tarkasteluna tämä tarkoittaa kuutta henkilöä, joista kolme on ilmoittanut äidinkielen suomen ja kolme ruotsin. Vastaajista 83 % työskentelee opettajana ja 17 % muissa tehtävissä. Opettajista 20 % on kielten opettajia ja 63 % muun aineen opettajia, ja 80 %:lla on yli 16 vuoden työkokemus. Koulutuspäivään liittyvä aineisto muodostuu kielten käyttöä koskevan ryhmäkeskustelun (1 h) kirjallisista, PowerPoint-muotoon tallennetuista koonneista. Tämän tutkimuksen aineistona on seitsemän ryhmän esittämät mielipiteet suomen ja ruotsin kielen käyttöön liittyvistä periaatteista henkilökunnan sisäisestä viestinnästä sekä viestinnästä opiskelijoiden kanssa. Kampuksen tiloja koskeva aineisto perustuu 3.12.2012 kampusalueella toteutettuihin havainnointeihin, jotka on tallennettu valokuvoin ja muistiinpanoin.

3 Kaksikielisen kampuksen malli ja strategia

Artikkelimme kuuluu tutkijatiimi BiLingCon (2013) kaksikielisiä organisaatioita koskevaan hankeportfolion koulutustematiikkaan. Hankeportfolion muut julkisen sektorin

organisaatiot ovat lainsäädännöllisesti kaksikielisiä. *Campus Lykeion* sen sijaan on kolmen yksikielisen organisaation muodostama paikkaan sidottu kokonaisuus. Tästä huolimatta *Lykeionia* voidaan tarkastella kaksikielisten organisaatioiden tavoin toimintakulttuurin ja -edellytysten kautta. BiLingCon hankkeissa toimintakulttuuri nähdään vuorovaikutuksessa syntyvänä yhteisöllisyytenä (vrt. Hofstede 1993). Toimiville kaksikielisille toimintakulttuureille on ominaista, että niissä reagoidaan ja toimitaan vakiintuneella ja ennakoitavissa olevalla tavalla eri tilanteissa (vrt. esim. Schein 2004: 24, Siukosaari 2002: 54). Kieltä koskevien periaatteiden vakiinnuttaminen luo johdonmukaisuutta, joten *Campus Lykeionin* kielten käyttöön liittyvillä strategisilla valinnoilla on käytänteitä ohjaava vaikutus (vrt. Heikkinen 2000: 269–270).

Campus Lykeionin muodostavat koulut ovat erikokoisia. Vaasan lyseon lukiossa on 900 opiskelijaa, 60 opettajaa ja 16 muuhun henkilökuntaan kuuluvaa. Vasa Gymnasiumissa on puolestaan 140 opiskelijaa, 17 opettajaa ja 5 muuhun henkilökuntaan kuuluvaa. Etälukio Vasa svenska aftonläroverkissä on 383 opiskelijaa. *Campus Lykeionin* tavoitteena on luoda kielirajat ylittäviä oppimisympäristöjä, jotka perustuvat vapaaehtoisuuteen ja suvaitsevaisuuteen. Visiona on kaksi- ja monikielisyys sekä kulttuurien ymmärtäminen ja osaaminen. Tavoitteita toteutetaan strategian perusteella avointen kurssitarjottimien, lukioden opintojen saman jaksoituksen ja aikataulutuksen, yhteisen suunnittelun sekä yhteisten hankkeiden ja kurssien kautta. (Lukiokampus Vaasa – Gymnasiecampus Vasa 2012) Strategiassa voidaan näin ollen nähdä dynaaminen painotus, jossa henkilökunnan ja opiskelijoiden tietoisella toiminnalla on keskeinen rooli. Kahdessa seuraavassa alaluvussa pohdimme myös julkisessa keskustelussa esillä ollutta kaksikielisen koulun käsitettä. Tarkastelemme käsitettä 'kaksikielinen kampus' kyselylomakkeen yhden avoimen kysymyksen vastausten pohjalta sekä kampuksen strategia-työtä kolmeen suljettuun kysymykseen annettujen vastausten pohjalta.

3.1 Kaksikielisen kampuksen käsite

Suomessa on keskusteltu syksystä 2011 lähtien kaksikielisistä kouluista. Keskustelun käynnisti ruotsalaisen poliitikon Maria Wetterstrandin *Hufvudstadsbladetin* haastattelussa antama kommentti, jonka mukaan kaksikielisessä Suomessa tulisi olla kaksikieli-

siä kouluja. Lehtiaineistoihin perustuvat tutkimukset ovat osoittaneet, että kaksikielisen koulun käsitteelle on eri yhteyksissä annettu eri sisältö, mutta pääsääntöisesti se voidaan rajata tarkoittamaan koulua, jossa opetetaan opetussuunnitelman mukaisesti kahdella kielellä. (Karjalainen & Pilke 2012, Palviainen, Boyd & Pöyhönen 2012, Slotte-Lüttge, From & Sahlström 2013) Tutkimuksessamme kaksikielisen kampuksen käsite puolestaan koskee erikielisistä kouluista muodostuvaa kokonaisuutta, jossa opetus järjestetään lakiin perustuen erikseen molemmille kieliryhmille ja jossa voidaan tehdä kielirajat ylittävää yhteistyötä myös kurssitasolla.

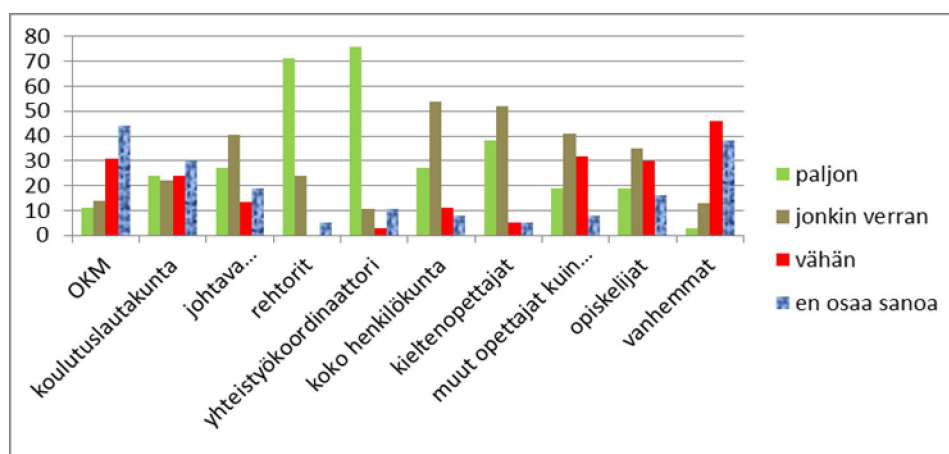
Henkilökunnalle suunnatussa kyselyssä selvitettiin henkilöstön käsityksiä kampuksista pyytämällä heitä jatkamaan virkettä *Campus Lykeion on...* Vastajat ovat luonnehtineet kampuksista uudeksi ja kehittyväksi (*alkutaipaleella!*, *innovativ modell för framtidens skola*), toimivaksi (*en fungerande lösning, hieno juttu!*) paikkaan sidotuksi (*luontevaa Vaasassa, tre skolor under samma tak*), monipuoliseksi (*rikas ja innostava työympäristö*), kielellisesti painottuneeksi (*mer finskt än svenskt*) sekä talouden ja markkinoinnin käytännön tarpeita vastaavaksi (*säästöä, markkinointikikka muiden joukossa*). Lähinnä kampuksen ulkoiseen kuvaan keskittyvissä vastauksissa ei vielä ole nähtävissä, miten *Vaasan malli* toteutuu käytännön tasolla.

3.2 Vaasan mallin toteutuminen

Lykeionin haasteena on, ettei se rakenteellisesti ole yksi organisaatio, jolle voidaan asettaa opetuksen osalta yhteiset tavoitteet, joihin koko henkilöstö ja kaikki opiskelijat sitoutetaan. Toisaalta yhtenäisen organisaatiomallin puuttumisen ja vapaaehtoisuuteen perustuvan toiminnan voidaan katsoa avaavan myös parempia mahdollisuuksia toteuttaa henkilöstön osallistumista ja moniäänisyyttä. Kielirajat ylittävän yhteistyön onnistumisen edellytyksenä on, että kehittyvät käytännöt tukevat toimintaa ja osallisuutta mahdollisimman laajasti. Kirjatut periaatteet, monipuolinen ja suunnitelmallinen viestintä ja yhteistyö ovat tässä työssä avainasemassa.

Syksyllä 2012 *Campus Lykeion* oli ollut olemassa vajaan vuoden, ja kysymyksellä *Kuka vastaa Campus Lykeionin "Vaasan mallin" toteutumisesta?* halusimme selvittää vastaa-

jien käsityksiä vastuun jakautumisesta. Aloitusvaiheessa vastuu *Vaasan mallin* toteutumisesta näyttäisi vastausten mukaan henkilöityvän rehtoreihin ja etenkin yhteistyökoordinaattoriin.



Kuvio 1. Vastuu *Vaasan mallin* toteutumisesta

Yhteistyökoordinaattori on palkattu määrääjäksi vuodeksi kerrallaan eli mallin toimivuuden ja strategisten tavoitteiden saavuttamisen kannalta vastuun tulisi jatkossa jakaantua tasaisemmin eri toimijoiden välillä. Kuvioista 1 näkyy, että kielenopettajille annetaan enemmän vastuuta kuin muille opettajille. Tämä selittyy ainakin osittain sillä, että ensimmäiset käynnistyneet opetuksen yhteistyöhankkeet liittyvät juuri kieliin, mm. lukioiden yhteistyönä toteutetun tandem-opetuksen muodossa (Pörn & Karjalainen 2013). Opiskelijoiden ja varsinkin vanhempien kohdalla vaihtoehtoja *vähän* sekä *en osaa sanoa* on valittu suhteellisen paljon, joten vastuu on selkeästi henkilöstöön kuuluvilla tahoilla.

Lähes puolet vastaajista on sitä mieltä, että kahden kielen käyttö yhteisellä kampuksella tulee muuttamaan koulujen käytänteitä, kun taas reilun neljänneksen mielestä muutoksia käytänteisiin ei tule. Väittämään *Kahden kielen käyttö Campus Lykeionilla ei muuta koulujen aiempia käytänteitä* neljännes on vastannut *ei samaa eikä eri mieltä*, mikä johtunee ainakin osittain lyhyestä toiminta-ajasta. Vertailu koulujen välillä osoittaa, että suomenkielisen lukion henkilöstö odottaa ruotsinkielisten koulujen henkilöstöä useammin muutosta tapahtuvaksi. Lyseon lukion henkilöstöstä 57 % on täysin tai osittain eri mieltä väittämän kanssa. Vastaava osuus ruotsinkielisten koulujen osalta on 25 %.

Strategian mukaisten kielirajoja ylittävien yhteistyömahdollisuuksien avautumisesta opetuksessa enemmistö vastaajista on yhtä mieltä, sillä 80 % yhtyy väittämään *Kahden kielen käyttö Campus Lykeionilla avaa uusia kielirajat ylittäviä yhteistyömahdollisuuksia opetuksessa*. Vertailu koulujen välillä osoittaa myös tämän väittämän kohdalla ruotsinkielisten koulujen vastaajien olevan hieman varovaisempia uusien avausten suhteen. Ruotsinkielisissä kouluissa 25 % vastaajista ja suomenkielisessä 46 % on väittämän kanssa täysin samaa mieltä. Ainoa osittain eri mieltä -vastaus on aineistossamme kuitenkin suomenkieliseltä puolelta.

Sahlström ym. (2013: 335) raportoivat *Campus Lykeionin* opiskelijoiden arkea koskevassa tutkimuksessaan ruotsinkielisten opiskelijoiden varautuneisuudesta, joka ilmenee myös kielirajat ylittävän yhteistyön vastustamisena. Pienen kieliryhmän osalta kaksikielisissä koulutusratkaisuissa voidaan aina nähdä tietty uhka äidinkieliselle koulutukselle, joka on tärkeä tukipilari vähemmistökielelle ja sen kulttuurin elinvoimaisuudelle ja tulevaisuudelle (vrt. Sundman 2013: 66–67, Karjalainen & Pilke 2012).

4 Kielellinen toimintaympäristö

Suomen kaksikielisyys näkyy myös yksikielisillä paikkakunnilla (ks. Koskinen 2012), mutta vahvemmin Vaasan kaltaisissa kaksikielisissä kunnissa. Vaasan väestöstä suomenkielisiä on 70,6 %, ruotsinkielisiä 22,6 % ja muunkielisiä 6,8 % (Vaasan kaupunki 2013). Kaksikielisessä Vaasassa kummatkin kansalliskielet ovat perinteisesti olleet näkyviä sekä virallisessa että kaupallisessa julkisessa kyltityksessä ja tiedottamisessa (Bäckman 1991: 9–20, Herberts & Laurén 1998: 39–40).

Kielellisen toimintaympäristön yhtenä lähtökohtana tässä tutkimuksessa on *Campus Lykeionin* kielimaisema, joka koostuu tekstimaisemasta ja äänimaisemasta. Kielellisellä tekstimaisemalla tarkoitamme julkisessa tilassa näkyvillä olevia kielellisiä objekteja (vrt. Gorter 2006: 1–3). Kielellisiä objekteja voivat luoda eri tahot, niin viranomaiset (viralliset kyltit), organisaatiot (tiedotukset) kuin yksittäiset toimijatkin (ilmoitukset) (Pietikäinen, Lane, Salo & Laihiala-Kankainen 2011: 285–286). Kielellisen äänimaiseman muodostaa tutkimuksessamme kampuksen yleisissä tiloissa puhutut kielet.

4.1 Kielimaisema

Campus Lykeionin alueella toteutettujen havaintojen perusteella kaksikielisyys näkyy yleisten yhteisten tilojen virallisissa kylteissä ja tiedotteissa. Näissä käytetään sekä suomen että ruotsin kieltä suhteellisen johdonmukaisesti. Esimerkiksi ovikylteissä teksti on ensin suomen kielellä, sitten ruotsin kielellä. Erikieliset tekstit erotetaan niissä vinoviivalla, esimerkiksi *Juhlasali / Festsal*, tai kyltissä on kaksi riviä tekstiä, jolloin suomenkielinen teksti on ruotsinkielisen tekstin yläpuolella.

Koulujen erilliset tilat ovat sen sijaan kielelliseltä tekstimaisemaltaan joko yksi-, kaksi- tai monikielisiä. Yksikielisiä ovat esimerkiksi koulujen pääovien kyltit, joissa on koulujen nimet, sekä koulujen epäviralliset ohjeistukset ja huomautukset, esimerkiksi Vaasan lyseon lukion yhteen oveen teipattu kiello *Ehdottomasti tupakointi kielletty oven edessä sateellakin!*. Monikielisyyttä kielimaisemassa esiintyy koulujen ilmoitustauluilla ja lehtihyllyissä sekä oppilaiden esillä olevissa projektitöissä. Kotimaisten kielten lisäksi englanti usein näkyy kolmantena kielenä.

Kampuksen äänimaisemaa tarkkailtiin yhden tunnin ajan 3.12.2012. Viisi Vaasan yliopiston opiskelijaa liikkui kampuksen sisätiloissa (käytävät, ruokala) ja kirjasi kuulemansa puheen kielittäin ja puhujittain, esimerkiksi *Vaasan lyseon lukio, kanslia, opiskelija ja kanslisti, suomi*. Vaikka puhuttu kieli onkin hyvin tilanne- ja henkilösidonnaista, voidaan näinkin suppeiden havaintojen perusteella todeta, että koulujen kielet heijastuvat myös äänimaisemaan. Vaasan lyseon lukion puolella sekä opiskelijat että henkilökunta puhuivat tarkkailun aikana suomea ja Vasa gymnasiumin puolella ruotsia. Yhteisissä tiloissa henkilökunta puhui pääasiassa suomea, mutta myös englantia kuultiin yhdessä keskustelussa.

Kielimaiseman havainnoinnin perusteella koulujen erillisissä toiminnoissa kielenä on kyseisen koulun kieli ja koulujen yhteisissä toiminnoissa näkyy pyrkimys kahden kielen käyttöön. Kahden kielen käyttö kampuksella koetaan myös kyselyn mukaan *luonnolliseksi* (88 %) ja *näkyväksi* (78 %). Kyselyvastausten perusteella kielten työnjako ei kuitenkaan henkilöstön mukaan ole aivan selkeää. Vain neljäsosa kyselyyn vastanneista

yhtyy väittämään, että *Kahden kielen käyttö Campus Lykeionilla noudattaa selkeitä periaatteita*. Tulkintamme mukaan käytänteet eivät näin ollen vielä kaikilta osin toteudu johdonmukaisesti päivittäisessä toiminnassa.

4.2 Henkilökunnan mielipiteet kielten käytöstä kampuksella

Kampuksen kielten välisestä työnjaosta äänimaiseman pohjalta muodostuvaa kuvaa täydentävät sekä kyselyn vastaukset että koulutuspäivän aineisto. Kyselyssä oli erikseen opettajille suunnattuja kysymyksiä kielten käytöstä keskusteluissa toisen lukion opettajien ja opiskelijoiden kanssa. Kyselyvastausten perusteella noin 60 % opettajista keskustelee toisen lukion opettajien kanssa kampusalueella yhteisissä työskentelytiloissa sekä suomeksi että ruotsiksi, reilu 30 % aina suomeksi ja 3 % käyttää aina ruotsin kieltä. Koulutuspäivän kielten käyttöön liittyvien periaatteiden pohdinnassa todettiin, että henkilökunnan kesken kieli yleensä valikoituu tilanteen ja keskustelukumppanin mukaan luonnostaan. Lisäksi korostettiin, että välittömään kanssakäymiseen on hankala esittää kielten osalta periaatteita. Huomautettiin, että kukaan ei saisi loukkaantua, jos toinen ei vaihda samalle kielelle koska kaikki eivät osaa sujuvasti toista kotimaista kieltä. Vastajien mukaan aina ei tiedä, kenen kanssa voi puhua mitään kieltä.

Opettajien kielten käytössä toisen lukion opiskelijoiden kanssa kampusalueella on kyselyvastausten perusteella suurempaa vaihtelua kuin keskusteluissa henkilökunnan kesken. Vajaat 40 % opettajista ilmoittaa käyttävänsä aina joko suomea (29 %) tai ruotsia (9 %) toisen lukion opiskelijoiden kanssa kampusalueella. Suurin osa, 41 %, käyttää kuitenkin molempia kieliä. Reilu viidennes (21 %) ei osaa sanoa, mikä voi johtua siitä, että osa Vaasan lyseon lukion toiminnasta on toisessa, yhteisen kampusalueen ulkopuolella sijaitsevassa koulurakennuksessa. Kaikki opettajat eivät näin ollen kohtaa kaksikielisyyttä samalla tavalla.

Campus Lykeionin henkilökunnan koulutuspäivän ryhmätöiden yhtenä kohtana oli myös kielten käyttöön liittyvien periaatteiden pohtiminen pienryhmissä. Yhtenä teemana oli, mitä kielen valintaan liittyviä periaatteita voisi soveltaa keskusteluissa henkilökunnan kesken ja opiskelijoiden kanssa. Koulutuspäivien ryhmätöissä korostettiin, että opettaji-

en olisi hyvä käyttää omaa kieltään kaikkien opiskelijoiden kanssa, jotta opiskelijat oppivat yhdistämään kielen henkilöön. Kielen voi ryhmitöiden perusteella myös valita tilanteen mukaan, ja tarvittaessa voidaan ottaa toinenkin kieli käyttöön, mikäli opiskelija ei ymmärrä. Kummankin kielen käyttö tai oman kielen käyttö koetaan vastausten perusteella luontevaksi sekä henkilökunnan kesken että opiskelijoiden kanssa. Uuden kampuksen toimintatavat ja toimintaperiaatteet ovat kuitenkin vasta muotoutumassa, mikä näkyy vastauksissa toimintatapojen ja periaatteiden vakiintumattomuutena.

5 Lopuksi

Tutkimuksemme osoittaa, että kolmesta yksikielisestä organisaatiosta on vajaassa vuodessa syntynyt saman katon alle lukiokampus, jonka kaksikielinen arki on henkilöstön tiedostama. Lykeionin strategian toimeenpanossa rehtorilla ja koordinaattorilla on alkuvaiheessa keskeinen rooli. Tulevaisuuden strategiset valinnat osoittavat, millaiseen rooliin kampuksen tavoitteiksi nostetut yhteinen suunnittelu, yhteiset hankkeet ja kurssit nousevat toiminnassa ja mitkä kielelliset periaatteet ohjaavat toimintaa erityisesti opetusyhteistyön toteuttamisessa.

Seuraava vaihe *Campus Lykeionin* strategiaan pohjautuvien toimintaperiaatteiden kehittämisessä ja vakiinnuttamisessa on kirjallisten ohjausdokumenttien laatiminen. Näin saadaan aikaan sisällöltään määritelty *Vaasan malli*, jonka toteuttamiseen, seurantaan ja arviointiin koko kampusyhteisö voi osallistua asiantuntemuksellaan ja jossa erikielisten koulujen näkökulmat voidaan yhdistää kielirajat ylittäväksi kaksikieliseksi toimintakulttuuriksi.

Lähteet

- BiLingCo (2013). *Bilingualism and Communication in Organizations*, BiLingCo. [online]. [lainattu 29.4.2013]. Saatavilla: <http://www.uva.fi/fi/research/groups/management/bilingo/>.
- Bäckman, Gunnar (1991). Tvåspråkigheten porträtterad. Teoksessa *Svensk-Österbottniska Samfundets årsbok* 1991. Språket i vardagen. Toim. K. Herberts & Ch. Laurén. Vasa: Svensk-Österbottniska Samfundet, 9–20.
- Gorter, Durk (2006). Introduction: The Study of the Linguistic Landscape as a New Approach to Multilingualism. *International Journal of Multilingualism* Vol. 3, No.1, 2006, 1–6.

- Heikkinen, Vesa (2000). Konvention kentillä – kertomuksia kielitöistä. Teoksessa *Teksti työnä, virka kielenä*, 267–296. Toim. V. Hiekkinen, P. Hiidenmaa & U. Tiilikä. Helsinki: Gaudeamus.
- Herberts, Kjell & Christer Laurén (1998). *Urbes lingua suas habent*. Skrifter utgivna av Svensk-Österbottniska Samfundet nr 59. Vasa: Svensk-Österbottniska Samfundet.
- Hofstede, Geert (1993). *Kulttuurit ja organisaatiot: mielen ohjelmointi*. Helsinki: WSOY.
- Karjalainen, Katri & Nina Pilke (2012). Samlokalisering, samarbete eller kanske sammansmältning? Analys av begreppet 'tvåspråkig skola' i en dagstidning. [online] Teoksessa *Språk i rörelse. Vakki Publications Nr 1*. [online]. [lainattu 14.4.2013]. Saatavilla: http://www.vakki.net/publications/2012/VAKKI2012_Karjalainen&Pilke.pdf
- Knookala, Christina (2012). *Vaasa tarvitsee kaksikielisyttä*. [online]. [lainattu 9.9.2013]. Saatavilla: <http://www.pohjalainen.fi/mielipide/yleis%C3%B61t%C3%A4/vaasa-tarvitsee-kaksikielisytta-1.1175175>
- Koskinen, Kaisa (2012). *Linguistic Landscape as a Translational Space: the Case of Hervanta*, Tampere. COLLeGIUM 2012:13, 73–92.
- Lukiokampus Vaasa – Gymnasiecampus Vasa (2012). Julkaisematon PowerPoint-esitys, s-posti 17.10.2012.
- Palviainen, Åsa, Sally Boyd & Sari Pöyhönen (2012). *Building walls or bridges? Discourse analysis of a recent debate in Finnish newspapers about instruction in Swedish and/or Finnish in schools in Finland*. Julkaisematon esitys 30th Summer School of Applied Language Studies: Insights into applied linguistics: languaging, agency and ecologies, 4–7.6.2012. Jyväskylä.
- Pietikäinen, Sari, Pia Lane, Hanni Salo & Sirkka Laihiala-Kankainen (2011). Frozen actions in the Arctic linguistic landscape: a nexus analysis of language processes in visual space. *International Journal of Multilingualism*, 8:4, 277–298.
- Pörn, Michaela & Katri Karjalainen (2013). Klasstandem i en tvåspråkig skolkontext. *Kieli, koulutus ja yhteiskunta* 05/2013. Julkaisuprosessissa.
- Sahlström, Fritjof, Tuuli From & Anna Slotte-Lüttge (2013). Två skolor och två språk under samma tak. Teoksessa *Kaksikielinen koulu – Tulevaisuuden monikielinen Suomi. Tvåspråkig skola – Framtidens flerspråkiga Finland*, 319–341. Toim. L. Tainio & H. Harju-Luukkainen. Kasvatusalan tutkimuksia 62. Jyväskylä: Suomen kasvatustieteellinen seura.
- Schein, Edgar (2004). *Organizational Culture and Leadership*. San Francisco: Jossey Bass Publishers
- Shohamy, Elena & Durk Gorter (2009). *Linguistic Landscape. Expanding the Scenery*. New York: Routledge.
- Siirilä, Merja (2012). Vaasan kaksikielinen kampus otetaan tänään tehokäyttöön. [online]. [lainattu 9.9.2013]. Saatavilla: http://yle.fi/uutiset/vaasan_kaksikielinen_lukiokampus_otetaan_tanaan_tehokayttoon/6251708
- Siukosaari, Anssi (2002). *Yhteisöviestinnän opas: yrityksen, järjestön, laitoksen, julkishallinnon yksikön ja muun yhteisön yhteydenpito ja tiedotustoiminta*. Helsinki: Tietosanoma.
- Slotte-Lüttge, Anna, Tuuli From & Fritjof Sahlström (2013). Tvåspråkiga skolor och språkligt lärande – en debattanalys. Teoksessa *Kaksikielinen koulu – Tulevaisuuden monikielinen Suomi, Tvåspråkig skola- Framtidens flerspråkiga Finland*, 221–244. Toim. L. Tainio & H. Harju-Luukkainen. Kasvatusalan tutkimuksia 62. Jyväskylä: Suomen kasvatustieteellinen seura.
- Språkmöten* (2013). [online]. [lainattu 14.4.2013]. Saatavilla: <http://blogs.helsinki.fi/sprakmoten/>
- Sundman, Marketta (2013). Kaksikielisiä kouluja kaksikieliseen Suomeen? Teoksessa *Kaksikielinen koulu –tulevaisuuden monikielinen Suomi. Tvåspråkig skola – Framtidens flerspråkiga Finland*, 47–70. Toim. L. Tainio & H. Harju-Luukkainen. Kasvatusalan tutkimuksia 62. Jyväskylä: Suomen kasvatustieteellinen seura.
- Vaasan kaupunki (2013). *Väestö ja muuttoliike*. [online]. [lainattu 29.4.2013]. Saatavilla: <http://www.vaasa.fi/WebRoot/380444/Vaasa2010SubpageWithoutBanner.aspx?id=1201042>